

ANUL XLVII.—No. 16.

289.

D-lui Const. Xenii
avocat

Str. Atena, 25

LEZUMINECA 29 FEBRUARIE 1920.

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

COLABORATORI PRINCIPALI:

DIM. ALEXANDRESCO

Profesor la Facultatea de drept din Iași

MIHAIL ANTONESCU

Fost decan al Baroului de Ilfov

PETRE MISSIR

Decanul Facultății de drept din București

ALEX. D. DOBRICEANU

Președinte la Înalta Curte de Casație

C. HAMANGIU

Consilier la Înalta curte de Casație

G. NEDELCU

Secretar general la Minist. de Justiție

G. CRISTESCU

Doctor în drept, avocat

G. PLASTARA

Conferențiar la Facultatea de drept, avocat

BARBU DIMITRESCU

Conferențiar la Facultatea de drept din Iași

ANDREI RĂDULESCU

Prof. supl. la Facultatea de drept, președ. trib. Ilfov

MIRCEA T. DJUVARA

Doctor în drept, avocat al Statului

N. STĂNESCU

Doctor în drept, avocat

SILIU RĂDULESCU

Judecător la trib. Ilfov

I. GR. PERIȚEANU

Avocat

IOAN SIMIONESCU

Doctor în drept, magistrat

CONST. GEROTA

Doctor în drept, avocat

VICTOR DUCULESCU

Avocat

DEM. DIMA

Doctor în drept, avocat

IULIU DRAGOMIRESCU

Avocat, Chișinău (Basarabia)

GHEORGHE DRĂGĂNESCU

Doctor în drept, profesor supl. la Facultatea juridică

CESAR PASCU

Avocat

EM. SLĂT NEANU

Avocat

EUG. EMMANUEL

Doctor în drept, avocat

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3

ABONAMENTUL: PE UN AN 80 LEI; PE JUMĂTATE AN 40 LEI. — UN NUMĂR 3 LEI

REDACTOR-ADMINISTRATOR: E. P. RĂDULESCU

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA GUTENBERG, SOCIETATE ANONIMĂ. STRADA PARIS No. 20

1920

SUMAR:

Constantin Nacu (necrolog).

Miscarea juristilor de George D. Nedelcu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de Casație și Justiție secția I. Primăria Capitalei cu Soc. «Energia».— (Rechizițiuni.— Putere ocupantă.— Obligațiunea Statului). Cu adnotație de G. Meitani.*

Tribunalul Ilfov s. I.— Intendant General C. Fătălescu cu Colonel Iordăchescu. (Locațiune.— Chiriaș cu domiciliu în altă localitate.— Dacă poate beneficia de prelungirea de drept a contractului).

Trib. Ilfov s. II. com.— Primăria Capitalei cu Fabrica de bumbăcărie Colentina. (Administrator forțat.— Puterea ocupantă.— Decretul-lege No. 1480).

Trib. jud. Dolj s. I.— Elena N. Petrulian cu G. Vasiliu (Dotă.— Plata ei.— Presumpție legală).

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECREȚAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Constantin Nacu

După o muncă neîntreruptă de 50 de ani în arena luptei pentru drept, C. Nacu și-a luat locul de veșnică odihnă.

Confratele dispărut aparținea generației care a intrat în viața judiciară la o epocă când legislația de curând introdusă făcea să se simtă lipsa de specialiști în ramura dreptului. Nacu și-a început cariera în magistratura tribunalului Ilfov, ca și alții din seria lui, doctori ca și dânsul, veniți la 1871 dela Paris. Imprejurările nu le-a îngăduit însă a rămâne multă vreme în funcțiunile lor judecătorești fiind siliți să dea o demisie colectivă ca manifestare contra ingerințelor guvernului din acele vremuri.

Pentru tineri de talent, cu cultură superioară, Baroul, Universitatea și inevitabila politică avea perspective mai atrăgătoare. Succesele lui Nacu dela bară, nu întârziară de a se reproduce pe catedră și la tribuna Parlamentului. Primele lui discursuri ca deputat fură o revelațiune care l-au pus în evidență, și la prima ocazie i se încredință portofoliul de ministru al Finanțelor.

Nu ne vom ocupa aci de întreaga activitate a lui C. Nacu, care s'a manifestat în diferite direcțiuni. Ea poate fi caracterizată în aceste simple cuvinte: a fost tot-d'auna și pretutindeni la locul său, omul datoriei.

Ceeace rămâne dela dânsul este mai cu deosebire opera lui în învățământul juridic. Cursul său de drept civil în 3 volume este o carte prețioasă de care s'au folosit multe serii de studenți. Ea este de mult epuizată fără ca autorul să fi avut posibilitatea să dea la lumină o nouă edițiune.

În schimb, profesorul Nacu a împlinit un alt gol publicând comparațiunea textelor Codului nostru civil față de codul Napoleon, din care reese în mod

sinoptic deosebirile dintre cele două legiuri, operă folositoare și celor ce aplică sau explică codul civil și celor care'l studiază.

Notițele intercalate sub diferitele articole erau însă insuficiente pentru a pune în relief toate modificările introduse de legiuitorul român, atunci el a simțit necesitatea ca comparațiunea celor două legiuri să fie făcută cu mai multă amplitudine. Ast-fel, căutând a satisface această cerință, a publicat un al doilea volum care, deși nu are proporțiile unei lucrări de legislație comparată, este totuși o monografie interesantă și instructivă în care găsim expuse cu dezvoltările necesare dificultățile și consecințele modificărilor introduse, precum și modul cum jurisprudența s'a pronunțat când i s'a ivit ocaziunea.

Iar pentru a da acestei lucrări o putere mai atrăgătoare, a introdus și textele referitoare din Codul italian precum și din cel german, aceasta în scopul de a avea o idee asupra sistemului cum ultima legiuire regulează unele din cele mai grave și mai importante chestii ale dreptului privat, atingătoare de familie, de proprietate și de creditul public.

Munca sânguitoare a lui Nacu, apreciată de toată intelectualitatea juridică, va rămâne ca o pildă în Barou și la Universitate unde memoria lui va fi păstrată și venerată.

REDACȚIUNEA.

Mișcarea Juriștilor.

Sunt dorinți cari trec în domeniul fanteziei, al visurilor, atât de puțin posibilă pare realizarea lor. Idei himerice. Dar....., nu se poate ști ce are să se întâmple. „Il ne faut jurer de rien“, zice înțelepciunea omenească. Ce aduce ceasul nu aduce anul

Cine ar fi crezut că generația noastră are să vadă întregirea neamului? Era un vis.

Unii n'au pierdut speranța în găsirea pietrei filosofale. Filosofaliștii moderni s'afundă mereu în știința chimică a evului mediu și își petrec timpul în laboratorii pentru aflarea elixirului „de longue vie”. Este un vis. Omenirea aleargă după „le bien-être universel”.

În această epocă de prefaceri sociale provocate de groaznicul război al cărui foc arde încă înăbușit, oamenii noștri cari se ocupă de afacerile publice au hotărât să caute elixirul tonic al vieții Statului nostru. Oamenii de Drept se agită mai cu seamă, căci „ei sunt cei mai indicați să contribuie la organizarea celor trei mari puteri politice ale Statului, pentru a le asigura fiecăror rolul ce li se cuvine”.

Astfel:

Un grup de juriști români, al cărui suflet sunt d-nii D. Dobrescu, decanul baroului de Ilfov, și N. C. Schina, prezident la Curtea de apel din București, a format o „Asociație generală a juriștilor din România mare”, și în ședința solemnă dela 28 Decembrie 1919 a ales un comitet central de direcțiune și a fixat ținerea a două congrese: la București și la Cluj¹⁾.

Viața Statului nu mai trebuie lăsată pe mâna legiuitorului „leneș, orb și ignorant” (adjectivele sunt ale juriștilor), acum mai cu seamă când e vorba de unificarea legislațiunilor țărilor alipite. Trebuie găsit areopagul unde să se prepare legile, laboratorul unde combinațiunile Dreptului cu cerințele timpului să se poată produce. Frumos vis!

Un alt grup de juriști a și instituit Comisiuni din sânul baroului de Ilfov cari au și elaborat unele proiecte de reformă a legiuirilor țării, începând cu reforma procedurii civile și a legii baroului românesc²⁾.

În anul 1918 s'a întemeiat o societate „Asociația pentru studiul și reforma socială” sub prezidenția d-lui Dim. Gusti, profesor universitar. Această asociație cu vederi de asemenea întinse și scopuri frumoase, urmărește — după cum se vede din organul ei „Arhiva pentru știința și reforma socială”, — prin studii asupra vieții sociale române, planuri de transformare socială cari să distrugă barierele dintre „bogat și sărac, oraș și sat, cult și incult.” Zări frumoase pe cari puținii abia le pot întrezări.

După încheierea păcii dela București (1918), guvernul d-lui Al. Marghiloman anunțase printre proiectele de legi ce voia să prezinte Corpurilor Legiuitoare

și un proiect privitor la instituirea unui *Consiliu de Stat* care ar fi avut principala îndatorire de a studia și elabora proiectele de legi³⁾.

Mai de curând, d-l Corneliu Botez, procuror de secție la Curtea de casație, delegat cu funcțiunile de secretar general al ministerului justiției, făcând critica sistemului decretelor-legi la noi, își exprimă părerea că anomaliile, contradicțiile și imperfecțiunile ce a semnalat în elaborarea decretelor-legi ar fi fost înlăturate dacă ar fi existat un Consiliu legislativ permanent⁴⁾.

D-l Botez, în articolul său de critică politico-legislativă, pune chiar bazele înființării Consiliului permanent legislativ și ne asigură că „instituirea consiliului, cu observarea normelor propuse de d-sa, va contribui decisiv la atingerea țintei (elaborarea legilor cari să corespundă tendințelor de dezvoltare liberă a națiunii) care trebuie să fie de aci înainte preocuparea bărbatilor noștri de Stat spre a putea merita acest nume”.

Releviez că Consiliul legislativ al d-lui Botez ar avea sarcina să aprecieze el nevoile Statului și să elaboreze nu legiurile cari ar intra în vederile guvernului, ci legiurile pe cari le va crede Consiliul că sunt necesarii, căci, zice d-l Botez:

„Dacă am fi avut un Consiliu legislativ, țara noastră ar fi fost astăzi înzestrată cu legi alcătuite cu în-grijire și corespunzând adevăratelor nevoi ale Statului, iar nu cu legi cari păcătuiesc prin lipsa oricărei concepțiuni logice, ori printr'un mod defectuos de redactare, cu legi resfrângând vederile partidelor de guvernământ, sau, ce e mai rău, isvorâte din fantazia unui singur om, care, ocupând vremelnice un loc pe banca ministerială, a avut ambiția să se ilustreze. . . . .

„N'am fi avut legi sau decrete-legi întocmite cu concursul unor Comisiuni sporadice, improvizate sub inspirațiunea cutărui sau cutărui ministru, alese după bunul plac al guvernanților, care să slujească scopurile partidului dela putere, preocupări din o eventuală opoziție și slăbirea puterii adversarului”⁵⁾.

3) Vezi „Agrarul” No. 405 din 11 Septembrie 1918.

4) Vezi „Dreptul” No. 7 și 8 din 21 și 28 Decembrie 1919.

5) Nu cunosc părerea de acum a d-lui Botez asupra Comisiunii aleasă de ministerul justiției prin deciziunea No. 1322 din 16 Ianuarie 1920 (Monit. Oficial No. 214/1920) pentru a-și da avizul asupra proiectelor de legi de rezortul justiției pe care necesitățile Statului le impune. Această Comisiune este compusă, în mare parte, ca și Comisiunile din trecut, din fruntași magistraturii noastre. Din Comisiune face parte și d-l Botez și încă într'o dublă calitate: de procuror la Curtea de casație și de secretar general al ministerului justiției. Poate că această îndoită calitate are să fie și mai mult în interesul lucrărilor: nu se vor mai strecura anomalii, contradicții și imperfecțiuni.

Menționez că asupra multora din decretele-legi elaborate în anul din urmă și-a dat avizul chiar și unii din membrii Comisiunii înființată prin deciziunea ministerială citată mai sus dela 16 Ianuarie 1920.

1) Vezi „Curierul Judiciar” No. 1 din 1 Ianuarie 1920.

2) Vezi „Palatul de Justiție” No. 19 din 1 Noiembrie 1919 și următoarele.

Cuvinte asemănătoare de critică politico-legislativă asupra modului cum se fac la noi legiurile am citit și în articolul „Spre o mai bună legiferare” din „Agrarul” cu No. 405/918 care vorbește de proiectul de lege al guvernului d-lui Marghiloman relativ la Consiliul legislativ.

Lăsând la o parte atmosfera politică care se simte că a însuflețit pe d-l Botez în găsirea argumentelor pentru înființarea Consiliului legislativ, trecând peste concepția d-sale de legiuitor și peste tendința sovietică de a înlocui guvernele țării în ce privește inițiativa și oportunitatea legilor și de a da aceste preocupări în sarcina Consiliului legislativ, este de reținut din articolul d-sale numai dorința de a se avea pentru elaborarea legilor un asemenea Consiliu. Încă un vot de adeziune la una din dorințele „Asociațiunii generale a juriștilor din România mare”¹⁾.

Fără să fac parte din categoria oamenilor cari nu vor să adere nici chiar la credințele admise, mă tem că mișcarea juriștilor noștri, în ce privește elaborarea legilor, să nu aibă soarta trudei acelor cari caută mișcarea perpetuă²⁾.

1) La constituirea acestei asociațiuni, în ziua de 26 Octombrie 1919, a luat parte și subsemnatul.

2) Altă dată nu eram atât de sceptic. Chestiunea elaborării legilor la noi o credeam și eu deslegată prin înființarea unui Consiliu permanent de legislațiune. Acum 15 ani, fiind numit într-o Comisiune pentru modificarea regulamentului pentru aplicarea legii asupra loterilor, am scris câteva cuvinte asupra modului cum se fac legile la noi. Reproduc aceste cuvinte fiindcă sunt de actualitate și mă tem că au să fie totdeauna de actualitate:

„Instituirea acestei Comisiuni mi-a readus în minte, în toată marea ei însemnătate, vechea chestie a elaborării, la noi, a legilor și regulamentelor pentru executarea legilor.

„In afară de vastele cunoștințe ce se cer pentru o lucrare legislativă, se mai cere și o îndemânare a spiritului, dexteritate, căci și această artă de a face legi are tehnica ei proprie.

„Pot zice că există o lege după care legiuitorul trebuie să se conducă.

„O lucrare legislativă este în același timp și o lucrare de artă.

„Coordonarea ideilor și înălțuirea lor; preciziunea cuvintelor, adică alegerea cuvintelor cari să întrupeze ideile; conciziunea în exprimarea ideilor; proporțiunea între întinderea lucrării și obiectul ei, sunt reguli cari negreșit trebuiesc observate, mai cu seamă într-o operă legislativă.

„Și nu sunt numai aceste reguli; sunt multe alte particularități pe cari nu le pot percepe decât acei cari au chemare pentru asemenea opere, decât acei cari s'au perfecționat în această direcțiune, decât profesioniștii.

„Nu oricine poate produce o bună lucrare legislativă, chiar de ar fi făcut studii juridice, după cum nu oricine poate face o poezie bună, sau o piesă de teatru bună, oricât de literat ar fi, sau oricât ar cunoaște regulile estetice.

„Este un adevăr acesta. Dar în ciuda acestui adevăr, la noi toată lumea face legi.

Instituirea unui organ legislativ permanent cu un personal tehnic special este un vis visat încă dela organizarea definitivă a principatelor Moldovei și Valachiei.

Încă de atunci, prin Convențiunea dela Paris s'a instituit o Comisiune centrală de legislațiune cu reședința la Focșani, compusă din 16 membri, — 8 moldoveni și 8 români, — (art. 27 al Convențiunii) care să pregătească legile de interes general comun am-

„Bioururile tuturor ministerelor, Comisiunile speciale instituite, sunt mici fabrici unde se lucrează fără lucrători specialiști, fără maeștri și uneori chiar fără materialuri.

„Și miniștrii cari instituiesc Comisiunile nu pot avea nici o vină.

„Miniștrii văzând nevoile sociale și trebuind să răspundă la dănsle cu legi noi, înjghebează comisiuni cu din elementele pe cari le au la îndemână în administrațiunile ce conduc.

„Dacă ministrul este cel dela Războiu, adună în Comisiune doi, trei militari superiori; dacă e cel dela Interne, doi, trei prefecți; dacă e cel dela Justiție, câți-va magistrați, și așa mai încolo.

„Presupunând pe acești membri ai Comisiunilor, oameni des-toinici în meseriile lor, iar nu din acei pe cari vechimea sau im-prejurările i-au asvârlit în funcțiuni, ori i-au ridicat la demnități înalte, pot ei corespunde însărcinării de a face o bună operă legislativă? Nu. Și de ce nu pot corespunde, o arată lămurit mi-nistrul justiției dela 1885, Eug. Stătescu, în expunerea de motive cu care a însoțit proiectul de lege prezintat Senatului, în sesiunea 1885—1886, pentru înființarea unei Comisiuni permanente de legislațiune.

„Câtă dreptate avea ministrul justiției de atunci când stăruia, pentru înființarea unei asemenea Comisiuni permanente de legislațiune, se vede din legiurile votate de un număr de ani încoace. Dintre aceste legiuri, multe, deși cu obiect restrâns, sunt neaplicabile.

„Și pentru o economie de 175.000 lei pe an, la cât s'ar urea bugetul Comisiunei permanente, Statul a lăsat sarcina de a face legi și regulamente — cea mai înaltă funcțiune socială, zic acei cari simt greutatea sarcinei — pe seama unor funcționari cari, chiar când sunt înalți, poate că abia știu să dea o bună redacțiune unei corespondențe de biuro.

„In mecanismul nostru legislativ, dar, lipsind legislatorii de profesiune, o Comisiune a trebuit să fie întocmită și pentru modificarea regulamentului loterilor.

„A lucra în comisiune, mai cu seamă când obiectul de reglementat este restrâns și determinat, când principiile cari călăuzesc lucrarea sunt indicate, când bazele sunt date, și când marginile peste cari nu se poate trece sunt bine definite, mi s'a părut totdeauna nu numai o superfluitate, dar și o stânjenire în săvârșirea unei bune lucrări.

„Nu se poate studia în Comisiune. De asemenea nu se poate redacta în Comisiune.

„Studiul, redactarea în Comisiune, îmi reamintește proverbul copilului cu moașe multe.

„Este spre folosul opere legislative, ca lucrarea primă să iasă dintr'un singur creier.

„Odată terminată, lucrarea poate fi trimisă în studiul altora, și îmbunătățită apoi cu observațiunile juste ce i se vor fi adus.” (Vezi „Modificarea regulamentului pentru aplicarea legii loterilor”, de George D. Nedelcu: Tipog. „Gutenberg”, 1905, pag. 8 — 11. (Extras din „Revista de drept, sociologie și economie politică”).

belor principate (art. 33 al Convenției), să se ocupe în special a codifica legile ce erau în ființă, punându-le în armonie cu actul constitutiv al noii organizații, și să revizuiască regulamentele organice precum și codicele civile, criminale etc., așa că „în viitor să nu mai fie decât unul și același trup de legislație care să se execute în ambele principate”. (art. 35 al Convenției). Și atunci ca și acum unificarea legislației intra printre preocupările de competență ale guvernanților.

Vodă Cuza, în conformitate cu art. 33 din Convenție, a trimis cu mesajul No. 468 din 22 Octombrie 1859 Comisiunii centrale propunerea unui proiect de lege pentru adoptarea în Principatele-Unite a condicelor franceze: civilă, de procedură civilă, comercială, penală și de instrucție criminală, precum și de organizare judecătorească.

Este de remarcă că „adoptarea condicelor franceze” nu s’a lăsat pe seama Comisiunii centrale, căci cu „modificarea articolelor condicelor franceze câți vor fi în flagrantă incompatibilitate cu religia și obiceiurile noastre” au fost însărcinați „un membru al Comisiei centrale împreună cu doi membri, unul din fiecare Cameră a Principatelor-Unite, împreună cu miniștrii justiției din ambele principate”. (art. 3 al proiectului de lege).

Fără a-și fi putut îndeplini chemarea, Comisiunea centrală a fost desființată prin legea promulgată cu decretul No. 93 din 14 Februarie 1862.

La 6 Martie 1862, cu decretul domnesc No. 153, a fost promulgată legea pentru instituirea unui Comitet provizoriu cu însărcinarea de a elabora proiectele de legi ce guvernul avea să supună Adunărilor legiuitoare. Acest Comitet legislativ provizoriu a votat la 7 Iunie 1862 un proiect de lege care a fost depus la Cameră cu mesajul No. 436 din 20 Iunie 1862 pentru înființarea unui Comitet de persoane speciale spre a prelucra un cod civil și un cod de procedură civilă uniform pentru Principatele-Unite ¹⁾.

Comitetului provizoriu legislativ i’a luat locul Consiliul de Stat înființat prin legea promulgată la 13 Februarie 1864. Acest Consiliu compus dintr’un viceprezident (prezident era Domnitorul), din 9 membri consilieri, din 9 auditori fără leafă, dintr’un secretar general și 2 secretari secundari, avea, între altele, și misiunea de a prepara proiectele de legi și regulamente. El a exercitat excepțional, deși art. 1 din lege îl oprea ritos, și atribuțiuni legislative dela 2 Mai

până la 5 Decembrie 1864, în puterea art. 18 din statutul dela 2 Iulie 1864 ²⁾.

Pentru unificarea legislației Principatelor-Unite, Consiliul de Stat n’a fost de mare folos.

Codul civil fusese elaborat de mai înainte; Consiliul de Stat n’a făcut decât să-l cerceteze și să-l aprobe.

Condica penală trimisă de guvern Consiliului de Stat cu mesajul domnesc No. 808 din 11 Iulie 1864 a fost cercetată și modificată de către Comitetul legislativ al Consiliului de Stat în câteva zile din luna August 1864, iar Consiliul întrunit în ședințe generale l’a discutat și aprobat în zilele de 23, 24, 25 și 26 Septembrie 1864. Procesele verbale ale Comitetului legislativ în cari sunt trecute modificările aduse condicei penale, raportul Comitetului legislativ, precum și proiectul definitiv al condicei penale înaintat Consiliului de Stat, sunt semnate de C. Bosianu și de I. Strat. Acești doi, prin urmare, sunt acei cari au văzut de aproape „Condica penală” ³⁾.

Cu elaborarea codicelui de procedură civilă fusese însă însărcinați prin decretul domnesc din 26 Martie 1863 G. Costa-Foru și B. Boerescu. Proiectul însă a fost întocmit numai de Boerescu care și-a depus raportul către Consiliul de Stat în Mai, 1865. Prin ordonanța domnească din 29 Mai 1865, Boerescu a fost însărcinat să susțină proiectul înaintea Adunărilor legiuitoare.

Procedura judecătoriilor de plăși a fost lucrată tot de Boerescu, ajutat fiind de Alex. Crețescu.

Cu legea asupra organizării judecătorești fusese însărcinat de asemenea Vasile Boerescu. ⁴⁾

Consiliul de Stat a fost desființat în puterea art. 131 din Constituțiunea dela 1866 prin legea „Pentru împărțirea diferitelor atribuțiuni ale Consiliului de Stat” promulgată la 12 Iulie 1866, iar grija elaborării legilor și regulamentelor a fost lăsată miniștrilor spre a le „prepara în ministerele lor respective sau prin Comisiuni speciale”. (Art. 2 al legii).

Constituantă dela 1884 a încuvințat prin art. 130 al Constituției ca pe cale ordinară „să se înființeze o „Comisiune permanentă care să nu aibă alte atribu-

2) Vezi și nota dela art. 1 al legii Consiliului de Stat publicată în colecțiunea de legi Boerescu, edițiunea dela 1865.

3) Vezi dosarul Consiliului de Stat No. 96 din 11 Iulie 1864 „Condica penală și procedura ei” aflat la dosarul Arhivei Statului „Administrative” No. 28 din 1864.

4) Vezi lucrarea citată „Textul Autentic al Codului Civil” de George D. Nedelcu, pag. 18 în notă, precum și raportul lui Boerescu către Consiliul de Stat din Mai 1865 publicat în „Supliment la apendice” a codicelui Boerescu, edițiunea din anul 1865, pagina 45.

1) Concepțiunea ideii unui cod civil român și împrejurările nașterii acestui cod le-am arătat într’un studiu publicat sub denumirea de „Textul autentic al Codului civil român”. București, Atelierele Grafice I. V. Secce, 1905, (Vezi și „Dreptul” No. 9, 10, 73 și 74 din 1904).

„ținu decât studierea și elaborarea proiectelor de legi și regulamente de administrațiune publică”.

Spre îndeplinirea acestor dispozițiuni constituționale, ministrul justiției Eug. Stătescu, care simțea pentru revizuirea Codurilor și studiile „de longue haleine” nevoia unui Consiliu legislativ, a prezentat Senatului în sesiunea 1885–1886 un proiect de lege pentru înființarea unei „Comisiuni permanente de legislațiune și administrațiune”. Proiectul a fost votat de Senat în ședința dela 7 Aprilie 1886.

În sesiunea 1897–1898 un alt proiect de lege „pentru înființarea unui Consiliu legislativ” a fost depus tot pe biroul Senatului de ministrul justiției G. D. Pallade. Acest proiect a fost și el votat de Senat în ședința dela 2 Maiu 1898.

Din scurta privire a Comisiunilor permanente de legislațiune cari au ființat neîntrerupt, sub diferite denumiri în trecut—1858—1866,—observăm că activitatea acestor Comisiuni permanente a fost redusă, propriu vorbind, la a desemna din sânul lor una, sau două persoane cari să elaboreze proiectele de legi ce li se cereau, sau să cerceteze pe cele ce li se trimiteau întocmite, și în urmă la a face să li se treacă pe sub ochi în câteva ședințe lucrările săvârșite.

Dela desființarea Consiliului de Stat trăim sub regimul descentralizării dreptului de a plămădi proiectele de legi: „ministrul prepară în ministerul lui respectiv sau prin Comisiuni speciale proiectele de legi” zice art. II al legii pentru împărțirea atribuțiunilor Consiliului de Stat.

Două regimuri.

Care răspunde mai cu folos necesității ce guvernul are de a legifera? Regimul centralizator al unui Consiliu permanent de legislațiune, ori regimul care lasă ministrului deplina libertate, fie de a-și face singur legea, fie de a o încredința inteligențelor pe cari le crede el mai luminate și mai apte în a trata subiectul de legiferat?

Două teze cari se pun în antiteză.

În prima teză, a instituțiunei permanente centralizatoare de legislațiune, se pune întrebarea: din cine se va compune Consiliul permanent de legislațiune? Oamenii competenți, cunoscuți că pot desăvârși o lucrare legislativă, mințile creatoare vor primi oare să renunțe la sarcinile publice sau la profesiunile lor liberale și să se afunde în biurourile Consiliului ca să combine texte de legi? Cu siguranță că nu. Consiliul legislativ se va popula cu din elementele cari compun azi și celelalte dregătorii ale Statului?

În a doua teză, a libertății ministrului de a recurge pentru fiecare lege de elaborat la oamenii de știință competenți, la specialiști, se pune de aseme-

nea o întrebare: acești oameni competenți vor putea ei, fără să se sustragă dela ocupațiunile lor, să se consacre și studiului materiei de legiferat? La această întrebare, Eugeniu Stătescu, în expunerea de motive a proiectului său pentru înființarea unui Consiliu permanent de legislațiune răspunde, nu. „În tot cazul—zice Eugen Stătescu—niște Comisiuni provizorii și de circumstanță nu pot ajunge la acea unitate și siguranță de vederi care este indispensabilă în lucrări de asemenea natură și care nu se dobândesc decât printr’o aplicațiune continuă și amănunțită asupra materiei ce este de reglementat. Dacă ele pot fi de o utilitate incontestabilă când este vorba de legiuiri cu un obiect mai limitat, ele sunt însă ineficace pentru a întreprinde lucrări legislative de o mai mare însemnătate, cum este revizuirea codurilor sau refacerea și ameliorarea unui sistem întreg de legislațiune”.

E un adevăr în ceea ce a zis Eugen Stătescu, dar nu un adevăr matematic. Denegațiunea celor afirmate de dânsul o găsim într’un fapt la care el însuși a contribuit.

În anul 1883, guvernul voind să întreprindă revizuirea codului comercial a întocmit o Comisiune compusă din Eugen Stătescu, Al. Degré, M. Poenaru-Bordea, G. N. Bagdad și Em. Protopopescu-Pake.¹⁾

După doi ani de studiu, Comisiunea și-a terminat lucrarea și în sesiunea Corpurilor legiuitoare din 1885—1886 proiectul noului cod comercial a fost depus pe biroul Senatului. Cele patru cărți ale noului cod au ocupat Adunările legiuitoare timp de două sesiuni (Cartea I și II a fost votată de Senat și de Cameră în Decembrie 1886 și Ianuarie 1887, iar cartea III și IV au fost votate de ambele Corpuri în Martie 1887), ministrul justiției fiind Eugen Stătescu.

Privirea analitică a celor două teze de mai sus ne face să vedem că în prima teză, dintre principiile constitutive ale unui Consiliu legislativ lipsesc elementele de natură licurgiană sau soloniană indispensabile unui Consiliu legislativ.

Lipsind niște asemenea elemente, operile legislative pe cari le așteaptă acei ce-și pun speranțele în roadele muncii Consiliului legislativ permanent, devin numai o iluzie a dorințelor lor. Vor fi roade negative.

Din lipsă de ingrediente nici alhimiștii nu și-au putut vedea realizată marea operă ce visau.

În a doua teză, principiile de cari am vorbit și cari sunt esențiale unui corp legiuitor se pot ușor găsi.

1) Vezi dosarul ministerului justiției, serviciul personalului și contabilității, No. 550 din 1883 „Pentru modificarea codului comercial”. (Dosarul se găsește acum în arhiva direcțiunei afacerilor judiciare).

Ori cum, lucrările Comisiunilor, când este vorba mai cu seamă de legiuiri cu un obiect mai limitat, sunt în funcțiune de concepțiile legislative și de aptitudinile titularilor departamentelor ministeriale, căci ei dau indicațiunile generale și punctele de urmat în lucrarea ce are a se face. Opera legislativă va corespunde sau nu nevoiei pentru care a fost creată, după cum acești titulari sunt din acei ce pot îmbrățișa cu mintea lor materia de legiferat și pot vedea limpede a priori aplicabilitatea legii în amănuntele ei, iar nu din acei cari trăesc din suflul altora și cari înțeleg și lucrează cu mintea altora.

Rândurile acestea sunt în contradicție cu cele ce ziceam acum 15 ani când scriam: . . . . .

„Și miniștrii cari constituiesc Comisiunile nu pot avea nici o vină de anomalii și inaplicabilitatea legilor. Ei văzând nevoile sociale și trebuind să răspundă la dănsle cu legi noi, înjghebează Comisiuni cu din elementele ce le au la îndemână în administrațiile ce conduc. Dacă ministrul e cel dela Interne adună în Comisiune 2—3 prefecți, etc., etc.¹⁾”

Greșală. De imperfecțiunile legilor sunt vinovați miniștrii. Ei sunt datori să cunoască și nevoile sociale și să știe să și legifereze asupra lor.

Incompetența miniștrilor nu poate fi suplinită de Comisiuni.

Ceia ce contribuie la greutatea pregătirii proiectelor de legi în ministerele respective, este și lipsa materialului necesar pentru legiferare. Această lipsă se datorește unei imperfecțiuni în organizarea ministerelor. În nici un minister nu se găsește un biou special care să adune materialul trebuincios la facearea legilor de resortul acelui minister; în nici un minister nu se culeg observațiunile și datele necesare asupra legilor ce obicinuît se aplică; nicăieri nu se adnotează textele de legi cu obiecțiunile ce li se aduc, cu dificultățile semnalate de aplicarea practică, cu doctrina și cu jurisprudențele stabilite; nicăieri nu se studiază și nu se urmăresc legislațiunile străine relativ la obiectele de resortul departamentului respectiv; nici un minister nu are arhiva lui legislativă. Într-o bună organizare a ministerelor, fiecare lege din câmpul competenței lor ar trebui să aibă cazierul ei; textul fiecărui articol să aibă fișa lui.²⁾

1) Vezi nota de mai sus.

2) Vezi «Necesitatea organizării ministerului justiției» (raport adresat ministerului justiției), de George D. Nedelen, Tip. «Gutenberg» Josef Göbl, 1913 pag. 15, precum și «Dreptul» No. 41 și 42 din 1913.

Existența unor asemenea birouri speciale ar ușura mult sarcina de a legifera atât miniștrilor cât și Comisiunilor provizorii.

În vremile noi în care trăim, oamenii noi cari s'au încumetat să cârmuiască aceste vremi de prefaceri se găsesc în fața unui haos asemănător celui care a precedat organizarea lumii când lumina era amestecată cu întunerecul și când apa era una cu pământul.

Atunci, conducătorul lumii, Dumnezeu, știa ce este de făcut și a zis și s'a făcut: lumina s'a despărțit de întuneric, apele s'au adunat și au lăsat să se arate uscatul, iar vietăți și bunătăți au umplut apele și uscatul pentru îndestularea și mulțumirea omului.

Acum, pentru îndestularea și mulțumirea omului, conducătorii vremilor noi aleargă la Consilii și Comisiuni legislative care să ne arate cum să ne îndrumăm pașii.

Pretutindeni se formează Comisiuni de câte 10, 15 și 20 persoane, „cu dreptul de a mai apela și la altele cari ar putea să contribuie cu folos la o mai bună soluționare a chestiunilor de legiferat.” (Se zice că Comisiunile au facultatea să facă și publicațiuni pentru aflarea unui bun soluționar).

O acumulare haotică de legislatori.

Un număr întins de membri într-o Comisiune este o superfluitate care ambarasează opera legislativă.

Este cunoscută fisionomia adunărilor unor asemenea Comisiuni. Dacă nu e zarvă de școlari, e tăcerea în care figuranții privesc și ascultă la acela care a putut să ia asupra-și sarcina lucrării, tăcere întreruptă de vreo părere a vreunui figurant, emisă sub impresia momentului. De aceia, miniștrii cari au posedat principiile materiei de legiferat, cari aveau un plan determinat și cari au putut să-și traducă concepțiile în texte de legi, au înlăturat Comisiunile. Citez printre aceștia, ca să nu vorbesc decât de mi-

3) Vezi deciziunile ministeriale publicate în Monitorul Oficial No. 214 și 219 din Ianuarie 1920 pag. 11170 și 11360:

Comisiunea instituită de ministerul justiției în Ianuarie 1920 spre a-și da avizul asupra proiectelor de legi de resortul justiției are 17 membri, cu dreptul de a mai apela și la luminile altor juriconsulți și specialiști.

Comisiunea instituită de ministerul de interne în aceeași lună pentru elaborarea unui ante-proiect de lege administrativă bazată pe principiul unei largi descentralizări, are 20 membrii, cu acelaș drept de a alergera și la alți oameni competenți.

Comisiunea pentru elaborarea unui ante-proiect de lege electorală bazată pe cele mai largi principii democratice, are 14 membri cu acelaș drept de a apela și la alți cunoscători în chestiuni de ordin electoral.

Comisiunea pentru elaborarea unui ante-proiect de lege pentru modificarea legislațiunii drumurilor, are 10 membri.

niștrii de justiție din ultimele patru decenii, pe Eugeniu Stătescu și pe d-nii Al. Marghiloman, Const. Dissescu și Toma Stelian.

Mitologia spune că înțelepciunea, personificată în zeița Minerva, s'a născut dintr'un singur creier, al lui Joe.

Vasile Boerescu care a lucrat singur procedura civilă din 1865, în raportul său către Consiliul de Stat zice: „Luând asupra-mi dificila misiune de a lucra proiectul de codice al procedurii civile, pe care am onoare „a vi-l prezinta, am fost pătruns de două considerațiuni: de greutatea misiunii cu care am fost însărcinat, de utilitatea practică de a se lucra un proiect „de lege mai întins de o singură persoană“.

Coincidență: procedura civilă din 1900 a fost lucrată tot de o singură persoană, de D-l Const. Dissescu.

Am văzut că sub regimul Comisiunilor permanente de legislațiune se desemna din sânul Comisiunii câte o persoană sau două pentru elaborarea proiectelor de legi ce se cereau.

Cunoaștem de asemenea fizionomia Comisiunilor provizorii cu fețe multiple.

Și sub un regim ca și sub altul legislatorul singur apare forțamente.

Lycurg a conceput singur legile care au făcut mărirea politică și militară a Spartei.

Consiliile legislative sunt un miraj de promisiuni. Legislatorul singur e realitatea.

Și realitatea e crudă, uneori, cu visătorii: Țarul Rusiei, Alexandru al II-a — un visător al păcii mondiale care a fost ucis — a provocat în anul 1874 întrunirea unei conferințe la Bruxelles, la care au luat parte toate Statele Europei ca să rezolve problema de a restrânge forța distructivă a războiului. Ideile emise la această conferință au servit de bază primului congres internațional pentru pace, ținut la Haga în anul 1899.

Congrese aducătoare de pace: visuri de idealști.

Izbândirea visurilor de a aduce pacea în lume a fost ca, curând curând, să se dezlănțuească în Europa cel mai sălbatec și sinistru războiu, iar Rusia, cea mai mare împărăție din lume, să se prăbușească în cea mai odioasă și desfrânată răscoală a proletariatului manual atârțată de socialiști, răscoală în care a fost sortit să se slărșească și cu domnia Țarilor, odată cu uciderea sfiosului și nenorocitului Nicolae II-a — visător de pace și el — „care n'a avut taina de a fi Conducător“ 1).

Gazetele au anunțat că guvernul a întocmit un proiect de lege pentru înființarea unui Consiliu permanent de legislațiune.

Se va înființa, poate, laboratorul unde să se combine texte de legi; se va clădi poate, acum când trebuie înfrânat și mai mult luxul, Institutul de legislațiune, dar... să se găsească și *Legislatorul*.

Până la ivirea *Legislatorului*, „piocheurii“ vor „chôma“ sau vor bate apa în piuă, iar Statul își va țări de azi pe mâine viața sa legislativă.

17 Februarie 1920.

GEORGE D. NEDELCU.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIA I-a

Audiența dela 10 Noembrie 1919

Președenția D-lui Victor Râmniceanu Prim-Președinte

Primăria Capitalei cu Societatea „Energia“

RECHIZIȚIUNI. — PUTERE OCUPANTĂ. — COMUNĂ. — EXECUTAREA RECHIZIȚIILOR. — MANDAT. — OBLIGAȚIUNI CIVILE. — ART. 1546 ȘI 1549 CODUL CIVIL.

RECHIZIȚIUNI. — ARMATĂ OCUPANTĂ. — SUVERANITATE. — EXERCITIUL. — SUBSTITUIRE. — PLATA RECHIZIȚIILOR DE CĂTRE STATUL OCUPANT. — ART. 43 ȘI 52 DIN CONVENȚIA DELA HAGA.

RECHIZIȚIUNI FĂCUTE DE INAMIC. — NEPLATA LOR. — DAGĂ ATRAGE OBLIGAȚIA STATULUI ROMÂN DE A LE PLĂTI. — ART. 998 C. CIVIL DAUNE PROVENITE DIN RĂZBOI. — CONSTATAREA ȘI VALORIFICAREA LOR. — DACĂ ATRAGE OBLIGAȚIUNEA STATULUI DE A LE PLĂTI. — DECRETELE LEGI NO. 3795 DIN 21 DECEMBRE 1918 ȘI NO. 1656 DIN 28 APRILIE 1919.

1°. Când puterea ocupantă impune Comunei obligațiunea de a-i procura pe cale de rechizițiune anume obiecte pe care în urmă ea le rechiziționează de la locuitori, Primarul lucrează în asemenea cazuri în virtutea unui adevărat mandat dat în interesul comunității, mandat care în virtutea art. 1546 și 1549 c. civil dă naștere unei datorii civile în sarcina Comunei.

2°. Ocupantul fiind substituit provizoriu în exercitiul suveranității țării ocupate, tot lui îi incumbă sarcina, pe care înainte de ocupațiune a avea Statul Român, de a plăti valoarea rechizițiunilor făcute în teritoriul ocupat.

3°. Rechizițiunile făcute de inamic și neplătite constituiesc un caz de forță majoră de care Statul nu poate fi făcut răspunzător, și deci dispozițiile art. 998 și următorii codul civil, nu i sunt aplicabile.

4°. Prin decretul-legi No. 3795 din 21 Decembrie 1918 și No. 1656 din 28 Aprilie 1919.

1) Vezi «Țarul Nicolae II» de Regina Maria.

Statul într'un interes social a intervenit numai pentru constatarea și întinderea pagubelor de război pricinuite de inamic fără ca de aci să rezulte pentru Stat vre-o obligațiune de plata lor, aceasta urmând a se legifera ulterior în raport cu hotărârile conferinței de pace.

No. 270.—Respins recursul făcut de Primăria orașului București contra deciziei Curții de apel București s. III No. 79/918 în proces cu Societatea anonimă Românească „Energia”.

S'a citit raportul făcut în cauză de d. consilier C. Sărățeanu. S'au ascultat: d. avocat G. Elefteriu în dezvoltarea motivului de casare și d. avocat St. Dumitrescu în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de recurs:

„Nesocotirea principiului răspunderii pecuniare a Statului în materie de rechiziții pus în art. 3 al. 5 al. acelei legi, greșită interpretare a art. 43 și 52 din regulamentul convenției dela Haga privitoare la legile și uzurile războiului pe uscat, sancționate prin legea din 11 Martie 1912 și greșită interpretare a art. 5 l. f. No. 1 alin. I al legii pentru organizarea Curții de Casație”.

Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs se constată că societatea anonimă română „Energia” a intentat acțiune la Tribunalul Ilfov contra primăriei Capitalei, prin care cere condamnarea ei la plata unei sume de bani reprezentând valoarea unor lămpi electrice pe care Primăria i le-a rechiziționat pentru amenajarea unor locuințe, cerute de armata de ocupațiune și pentru care a eliberat bonul cu No. 1663 din 28 Aprilie 1917;

Considerând că, Curtea de apel constatând că această rechizițiune a fost făcută de inamic prin intermediul autorității municipale, a decis că obligațiunea de încartiruire fiind impusă comunei, comuna este responsabilă și de aceea a condamnat-o la plata obiectelor rechiziționate dela această societate pentru că societatea le-a dat pentru comună, căreia această rechizițiune era adresată;

Considerând că judecând astfel, Curtea de apel a dat o deciziune conform cu dispozițiunile codului civil cuprinse în art. 1546 și 1549 din cod. civil și care este eminamente echitabilă;

Că, în adevăr, când puterea ocupantă impune comunei pe cale de rechizițiune obligațiunea de a-i procura anume obiecte pe care în urmă ea le rechizițiunează dela locuitorii cari au asemenea obiecte, nu se poate tăgădui că în acest caz primarul lucrează în virtutea unui adevărat mandat, dat în interesul comunității ca s'o sustragă de la extorsionile și violențele la care ar fi expusă fără această intervențiune și pentru ca astfel să se aplice populațiunii o ordine și o repartizare mai dreaptă, de cât dacă rechizițiunea s'ar face direct de către inamic;

Că acest mandat dă naștere unei datorii civile în

sarcina comunei în virtutea citatelor articole din codul civil, ceea ce motivează și justifică destul condamnățiunea pronunțată de Curtea de apel;

Considerând că recurentul prin motivul invocat susține că puterea ocupantă, conform convenției dela Haga, a făcut rechizițiunea, conformându-se legii române de rechizițiuni, lege pe care această putere nu a abrogat-o, nici înlăturat-o; că, de oare ce în legea noastră prin art. 3 alin. 5 este admis principiul răspunderii pecuniare a Statului pentru rechizițiunile pe care le face, de aci ar rezulta că tot Statul român trebuie să plătească și rechizițiunile făcute de inamic în baza aceleiași legi;

Considerând că ocupantul fiind substituit provizoriu în exercițiul suveranității țării ocupate, consecința firească cu privire la legea rechizițiunilor este că, precum înainte de ocupațiune, Statul Român era dator să plătească rechizițiunile ce făcea, tot astfel în timpul ocupațiunii această obligațiune este impusă ocupantului pentru rechizițiunile ce le face în teritoriul ocupat;

Că aceasta rezultă și din art. 43 și 52 din convențiunea dela Haga, care, într'un scop de protecțiune și de favoare pentru țara ocupată, a voit să mărginească dreptul ocupantului și de aceea, afară de o împiedicare absolută, inamicul este obligat prin această convențiune să respecte și să se conforme legilor în vigoare în țara ocupată, care în speță, între altele, prevăd obligațiunea de a plăti rechizițiunile ce se fac;

Că această obligațiune a Statului inamic de a plăti rechizițiunile pe care le face și de care el se folosește, chiar de n'ar fi fost prevăzută în convenția dela Haga, este conformă cu dreptul ginților și cu echitatea, astfel că motivul de recurs nu este serios;

Considerând de altfel, că rechizițiunile făcute de inamic și neplătite constituiesc un caz de forță majoră de care Statul nu este răspunzător;

Că, în adevăr, războiul fiind un fapt politic, el este din sfera dreptului civil și prin urmare art. 998 și următorii din codul civil sunt cu totul neaplicabile la asemenea fapte;

Considerând însă că, dacă după principiile codului civil, Statul nu poate să fie obligat să ia asupra sa pierderile suferite în timpul războiului, cu toate acestea sunt motive de cel mai mare interes social ca el să intervină pentru a se repara nenorocirile cauzate de războiu, însă numai în marginele mijloacelor de care dispune;

Că de aceea prin cele două decrete No. 3795 din 21 Decembrie 1918 și No. 1656 din 1919, Statul a intervenit ca să se constate întinderea pierderilor cu rezerva însă expresă cuprinsă în art. 13 din cel de al doilea decret și anume că „hotărârile comisiunilor

ce s'au instituit se mărginesc numai a constata daunele și a fixa valoarea lor, fără a se prevedea vr'o obligațiune de plata lor, căci lichidarea pagubelor se va hotărâ ulterior prin noi dispozițiuni legale în raport cu hotărârile conferinței de pace“;

Că dar Statul prin aceste decrete s'a mărginit să constate întinderea pierderilor și apoi și-a rezervat ca printr'o lege să stabilească suma pe care starea tezaurului public va permite a o destina pentru ușurarea nenorocirilor războiului, nici decum însă nu și-a luat obligațiunea de a despăgubi pe cei vătămați printr'o faptă de război, precum susține recurentul prin concluziunile sale scrise;

Prin urmare motivul de recurs este neîntemeiat;
Pentru aceste motive, respinge;

Adnotațiune. — Ocuparea unui teritoriu de inamic, în timpul războiului, este o simplă stare de fapt, provizorie, care însă poate deveni definitivă la sfârșitul războiului.

Calvo zice cu drept cuvânt că porțiunea teritoriului ocupat se găsește într'o stare tranzitorie (1). Kluber deci se înșală, când susține că prin faptul ocupațiunii, ocupatorul este substituit în dreptul de suveranitate al statului ocupat (2).

Pentru ca siguranța, ordinea, administrația teritoriului ocupat să continue, ocupatorul exercită de fapt atribuțiunile exercitate până atunci de autoritățile statului ocupat.

De aceea, el trebuie, pe cât este cu putință, să aplice legile acelui teritoriu.

A se susține însă, că din faptul ocupațiunii, Statul căruia aparține porțiunea ocupată trebuie să plătească rechizițiile făcute și neplătite de dușman în teritoriul ocupat, este a merge prea departe, mai ales când convenția de la Haga prevede în articolul 32 că: prestațiunile trebuie plătite imediat, iar dacă nu se plătesc se vor libera chitanțe, cari trebuie achitate îndată ce se va putea.

Este deci clar, că conferința a voit ca locuitorii să nu sufere din cauza rechizițiilor și de aceea a ordonat plata lor; războiul făcându-se Statului iar nu particularilor. Pillet aseamănă rechizițiile cu exproprierea pentru cauză de utilitate publică (3).

Dar, după război, dacă rechizițiile nu au fost plătite, locuitori țarei pot oare cere a fi despăgubiți?

Altă dată se zicea că acei păgubiți nu puteau cere despăgubiri Statului inamic, de oarece acesta, fie că a respectat, fie că n'a respectat legile războiului nu

răspunde de cât față de celelalte Stat, iar nu față de particulari.

Statului lor, locuitorii nu puteau cere nimic, căci Statul, după cum foarte bine zice Înalta Curte, nu răspunde de cazurile de forță majoră.

La sfârșitul războiului Statele dau de obicei despăgubiri, dar cari nu aveau caracterul unei indemnități, ci erau considerate ca simple ajutoare, neimpunând Statului nici o obligațiune.

Astfel, făcură Franța și Germania în 1871, fără a distinge dacă cei păgubiți erau străini sau supuși ai lor. Bluntchli cu toate acestea spune că Germanii nu despăgubiră pe niște Elvețieni cari suferiseră pagube la Strassbourg și tot astfel făcură Statele-Unite după războiul de secesiune. (1)

Astăzi, după războiul mondial, ideea de ajutor pare că dispăre și ideea că cei păgubiți au un drept de despăgubire se susține cu multă tărie. D-l Larnaude în discursul ținut la adunarea generală a comitetului național de ajutor din Februarie 1915, zicea: „Un drept există în favoarea victimelor? Nu se va mai da ca în 1871 un ajutor, ci se va achita o datorie. „Toți cei păgubiți au un drept egal.“

Tot astfel d-l Barthélemy susține că victimele războiului au contra națiunii o adevărată creanță și că noțiunea dreptului presupune că titularul are dreptul a-l valorifica în justiție.

Cam de aceleași principii s'au inspirat decretele și legile franceze din 1914 și 1915 relative la despăgubiri.

Decretele române din 21 Decembrie 1918 și din 18 Aprilie 1919 nu se pare că recunosc dreptul de a fi despăgubit, deși art. 13 al celui de al doilea decret, constituind comisiile de evaluare, arată că ele vor constata valoarea daunelor fără a se prevedea vreo obligațiune de plată, căci lichidarea se va hotărâ prin dispozițiuni ulterioare.

Aceste dispozițiuni nu contestă dreptul de despăgubire, ci din contră îl recunosc, deoarece alcătuiesc comisiuni eari să constate pagubele. Dacă acest drept n'ar fi recunoscut, de ce s'ar fi constituit comisiunile?

Dreptul prin urmare, eu cred că este recunoscut și numai plata despăgubirilor este suspendată până când se vor cunoaște hotărârile conferinței și atunci se va face lichidarea, ținându-se seamă de sumele care ni se vor fi atribuit și de starea tezaurului nostru.

G. MEITANI

(1) *Dr. Int.* III, p. 180

(2) *Droit des gens*, No. 365 și urm.

(3) *Le droit de la guerre*, II, p. 43

(1) *Dr. Int.* codifică, art. 662

TRIBUNALUL ILFOV S. I CIV. COR.

Audiența dela 18 Februarie 1920.

Preșidenția d-lui N. Venculescu, judecător.

Intendant General Fătulescu cu Colonel Iordăchescu.

LOCATIUNE.—CONTRACT DE ÎNCHIRIERE.—EXPIRARE.—PRELUNGIREA
LUI ÎN VIRTUTEA LEGEL. — DECRETUL-LEGE NO. 1061 DIN 7/20
MARTIE 1919. — DACĂ POATE BENEFICIA DE ACEST DECRET ȘI LO-
CATARII CARI NUMAI LOCUESC ÎN IMOBIL.

Dispozițiile decretului-lege No. 1061 din 7/20 Martie 1919 privitoare la prelungirea contractului de locațiune, fiind edictate în scop de a se remedia criza de locuințe și a nu expune pe chiriașii ale căror contracte de locațiune expiră, să rămâie fără adăpost sau să plătească sume enorme proprietarilor pentru a fi menținuți în imobil, se aplică numai față de acei locatari cari locuesc efectiv în imobil, iar nu și acelor cari având domiciliul în altă localitate, nu mai locuesc în imobilul pentru care pretind prelungirea contractului de locațiune.

No. 110. — Admisă acțiunea în evacuare făcută de către Intendant General Fătulescu în contra Colonelului Iordăchescu Gh.
S'au ascultat d-nii avocați Al. Caracșan pentru reclamant și N. Voinescu pentru pârât.

Tribunalul,

Asupra acțiunei de față intentată cu petițiunea înregistrată la No. 29258/919 de către Intendantul General Fătulescu Constantin în contra Colonelului Iordăchescu și prin care cere ca acesta să fie obligat a-i plăti chiria datorită pe termenul dela 23 Aprilie 1919 până la 23 Aprilie 1920 și a evacua imobilul său ce-l deține ca chiriaș pe ziua de 23 Aprilie 1920.

Având în vedere actele dela dosar și susținerile orale ale părților.

Având în vedere că reclamantul cere în primul rând plata chiriei și rezilierea contractului pe ziua de 23 Aprilie 1920 pe motiv de neplata chiriei la termen.

Având în vedere că din actele dela dosar, notificările făcute și recipisele Casei de Depuneri, cum și din chitanța semnată de proprietar, rezultă că pârâtul chiriaș a achitat întreaga chirie datorită, astfel că cererea din acțiune privitoare la plata chiriei este nefundată și urmează a fi respinsă.

Având în vedere că în ce privește cererea de reziliere pe motiv că chiria nu a fost plătită la termenele prevăzute în contract, întrucât în contractul de închiriere nu este prevăzut pactul comisoriu expres și chiria fiind cherabilă, iar proprietarul nefăcând dovadă că a cerut-o acestuia și i-a fost refuzată, chiriașul este în termen a depune chiria chiar în ziua jud căței, astfel că cererea de reziliere din acest punct de vedere este neîntemeiată.

Având în vedere că, în al doilea rând, proprietarul reclamant își întemeiază cererea de evacuarea chiriașului său, pe motiv că acesta nu mai domiciliază în imobil fiind mutat ca comandant al regimentului 27 Infanterie care își are garnizoana în Bacău, oraș unde domiciliază împreună cu familia sa, astfel că nu poate beneficia de dispozițiunile decretului-lege No. 1061 din 7/20 Martie 1919, privitor la prelungirea contractelor de locațiune.

Având în vedere dispozițiunile decretului-lege sus menționat.

Considerând că legiuitorul, față de criza actuală de locuințe și pentru a împiedica specula ce s'ar putea face de către unii din proprietari asupra nevoilor chiriașilor de a-și găsi o locuință, a edictat prin dispozițiunile sus citatului decret-lege, prelungirea obligatorie a contractelor de locațiune.

Considerând că aceasta fiind rațiunea și spiritul decretului-lege, rezultă cu evidență că legiuitorul a avut în vedere numai pe acei locatari cari locuesc în imobilele închiriate și pe care a voit a-i pune la adăpostul bunului gust al proprietarilor, cari la expirarea contractului nu ar mai voi să-i țină în imobil, expunându-i astfel să rămână fără adăpost sau să le plătească sume enorme pentru a putea fi menținuți de proprietarii lor în imobil.

Considerând că a decide altfel și a acorda dreptul de a beneficia de dispozițiunile decretului-lege privitoare la prelungirea contractelor de locațiune și chiriașilor cari numai locuesc în imobil, ar fi a se da o greșită interpretare decretului-lege și contrarie scopului și rațiunei care a determinat alcătuirea lui, care a fost tocmai aceea de a remedia criza de locuințe, iar nu de a o îngreuna permițând unor chiriași de a deține fără să locuiască două imobile.

Că astfel fiind, întrucât în speță se constată din certificatul și actele dela dosar că chiriașul pârât Colonel Iordăchescu, domiciliază cu familia în Ba-

cău unde își are garnizoana și voește a deține și în București un alt imobil în speranță că va fi readus iarăși în București, nu mai poate beneficia de dreptul de prelungirea contractului de locațiune și în consecință acțiunea reclamantului proprietar este întemeiată din acest punct de vedere și tribunalul urmează a admite cererea de evacuare a chiriașului din imobil pe ziua de 23 Aprilie 1920.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Rădulescu, admite în parte acțiunea.

Semnați: N. Venculescu, S. Rădulescu.

TRIBUNALUL ILFOV S. II COM.

Audiența dela 13 Octombrie 1919

Președinția D-lui St. Stanovici, judecător

Banca de credit român cu Fabrica de bumbăcărie «Colentina»

ADMINISTRATOR FORȚAT. — NUMIREA LUI DE CĂTRE PUTEREA OCUPANTĂ. — DACĂ POATE FI CONSIDERAT CA MANDATAR. — DECRETUL LEGE NC. 1480.

Administratorii forțați numiți de către puterea ocupantă, fiind reprezentanții acestei puteri, nu pot fi socotiți în același timp și ca mandatar ai societăților comerciale sau ai patronilor stabilimentelor unde au fost numiți, mandatul presupunând consimțământul expres sau tacit al mandantului, ceea ce nu poate fi în asemenea cazuri, când administratorii forțați au fost numiți de puterea ocupantă numai în interesul ei și în scopul de a spolia averea românilor sau a aliaților lor.

No. 692. — Respins apelul făcut de Banca de Credit Român cu petiția înreg. la N. 1514 din 1919 contra ordonanței prezidențiale No. 538 din 1919 în proces cu Fabrica română de bumbărie Colentina.

S'au ascultat D-nii avocați I. Boambă și C. Wortman în susținerea apelului și d-l avocat C. Ștefănescu în combatere.

Tribunalul,

Având în vedere lucrările și actele din dosar precum și concluziunile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că din toate acestea se stabilește: Fabrica română de bumbăcărie Colentina, proprietatea D-lui Samuel Lamb, supus englez, avea în momentul mobilizării României un depozit de lei 95180 la The

Bank of Roumania Ltd. Cu ocazia ocupațiunei inamice, Comandamentul militar german a pus această fabrică sub administrație forțată. Administratorul forțat a dat ordin ca întreg acest depozit să fie transferat la Banca de Credit Român și astfel s'a depus la această din urmă bancă suma de lei 90180 la 1 Decembrie 1917, lucru ce reese din extractul de compt al Băncii de Credit din 24 Aprilie 1918 și chitanța Băncii de Credit.

Din această sumă, circa 15000 lei a fost ridicată chiar de Administratorul forțat, iar suma de circa 75000 lei a fost plătită către oficiul de apărare al averilor, secția austriacă, aceasta din ordinul Statului Major al comandamentului Makensen, secția 14 A. i, după ce mai întâi această autoritate ocupantă oprise întreaga sumă depusă de The Bank of Roumania Ltd.

Fabrica de bumbăcărie, reintrând în administrația ei legală, în conformitate cu decretul No. 1480 din 10 Decembrie 1917, se adresează cu o cerere justiției și obține ordonanța prezidențială N. 538 din 1919 a acestei secțiuni, care obligă pe Banca de credit român să-i restituie suma de 82568 lei cu procente legale dela 4 Decembrie 1917 până la achitare. Fabrica ceruse restituiră numai a acestei sume, de oarece suma de 7612 lei o ridicase dela Banca de Credit Român.

Contra acestei ordonanțe Banca de Credit Român a făcut apelul de față.

Având în vedere că în susținerea apelului său Banca de Credit a invocat următoarele motive:

Suma de bani a fost depusă de Banca of Roumania Ltd din ordinul administratorului forțat care reprezenta fabrica de bumbăcărie și orice plată a fost făcută din ordinul acestuia, deci Banca de Credit nu a făcut decât să execute o dispoziție luată de'un comitent al său; că nici un raport juridic nu s'a legat între Banca de Credit Român și adevăratul proprietar al fabricii, care nu are decât să se adreseze Băncii of. Roumania Ltd, căreia i-a depus suma;

Având în vedere că intimata Fabrică de bumbăcărie a cerut respingerea apelului pe motiv că administratorul forțat lucră indirect pentru inamic și deci a făcut acte de spoliațiune în sensul decretului No. 1480, urmând deci să i se restituie sumele;

Având în vedere că acestea fiind susținerile părților, Tribunalul urmează a examina în prim rând dacă administratorul forțat al Fabricii de bumbăcărie poate fi considerat ca un mandatar al acesteia sau ca un interpus al puterii ocupante;

Având în vedere că puterea inamică, din toate im-

prejurările precum și din actele ce a făcut a dovedit cu prisosință că în intențiunea sa a fost de a lichida orice societate sau întreprindere cu capital aparținând aliaților Statului român, astfel cum s'a întâmplat cu mai toate asemenea întreprinderi, având ca primă grijă să transforme tot ce se poate în bani, iar sumele rezultate să și-le însușească;

Că toate aceste fapte constituiesc spoliatiuni în sensul Decretului 1480 din 10 Decembrie 1917, care spune că sunt nule de drept și inexistente orice acte de înstreinare s'au constituiri de drepturi, spoliatiuni, decăderi și abuzuri de drept, pronunțate, ordonate sau efectuate de inamic în detrimentul bunurilor și drepturilor de orice natură, aparținând Statului român și românilor în teritoriul ocupat, aliat sau dușman, chiar dacă ele ar fi fost consfințite prin hâtărări judecătorești; iar prin art. 5 se bucură de aceleași drepturi și bunurile imobile și mobile aparținând supușilor Statelor aliate din teritoriul ocupat;

Având în vedere că, pentru a putea ajunge la unicul scop al spoliațiunii, administrația forțată a numit lichidatori sau administratori forțați, puși la ordinele acestei administrații, cari făceau totul numai cu aprobarea acesteia.

Că tot așa e și cazul cu fabrica de bumbăcărie aparținând unui supus englez, al cărei administrator forțat a dispus ridicarea depozitului de bani ce numita fabrică îl avea la The Bank of Roumania Ltd. și depozitarea lui la Banca de Credit.

Că acest act trebuie socotit ca emanat nu numai indirect dela puterea ocupantă prin interpusul său administrator forțat, dar chiar direct dela puterea ocupantă, care de teamă să nu-i scape suma depusă din mână, a și poprit-o în întregime în mâinile băncii de Credit Român (a se vedea ordinul Statului Major al O. K. M. secția 14 și No. 19422, tradus în copie la dosar).

Că, prin urmare, administratorul forțat fiind reprezentantul puterii ocupante nu putea în același timp să fie și mandatarul proprietarului fabricii, căci știut este că mandatul presupune consimțământul expres sau tacit al mandantului de care nici nu poate fi vorba în speță;

Că dar așa fiind, transferarea depozitului dela The Bank of Roumania Ltd. la Banca de Credit a fost făcută din ordinul puterii ocupante care apoi, fie direct fie indirect prin interpusul sau administratorul forțat, a dispus de această sumă astfel cum a voit, constituind cu modul acesta un act de adevărată spoliațiune în dauna fabricii de bumbăcărie și potrivit art. 3 din decretul-lege 1480, Banca de Credit urmează a fi obligată a restitui suma primită.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător-supleant M. Ionescu-Papadopol, respinge apelul.

Semnați: St. Stanovici, I. Ionescu-Papadopol.

TRIBUNALUL DOLJ SECȚIA I

Audiența dela 7 Mai 1919

Președinția D-lui Golineanu, președinte.

Elena și N. Petruțianu cu G. Vasiliu.

DOTA. — PLATA EI. — PREZUMȚIE LEGALĂ. — TERMENUL DE 10 ANI. — REPETIRE. — ART. 1277 C. CIVIL.

DOTĂ. — PREZUMȚIE LEGALĂ DE ACHITAREA EI. — DACĂ POATE FI INVOCATĂ DIN OFICIU DE TRIBUNAL. — ART. 1277 C. CIVIL.

1° Din dispozițiunile art. 1277 c. civil, care se aplică ori de câte ori este vorba de restituire de dotă între soți sau între constitutorii de dotă și soți, naște o prezumție legală, dacă a durat căsătoria 10 ani, că dota constituită a fost achitată și ca atare dacă soțul nu probează că în acest interval de timp a făcut diligențele necesare pentru a o primi, se consideră că a primit-o și nu o mai poate repeta.

2°. Chestiunea prezumției legale de plată trasă din dispozițiunile art. 1277 C. civil, ca ori și ce chestiune de drept care ar tranșa litigiul, poate fi pusă din oficiu de către tribunal cu toate că părțile nu ar fi relevat-o prin concluziunile lor.

Tribunalul,

Asupra acțiunii făcută de Gh. Vasiliu din Craiova, Str. Știrbei Vodă, la 30 Septembrie 1918, înregistrată la No. 9971, de a fi obligați socrii săi Nicolae și Elena Petruhan din Craiova, Str. M. Bălcescu No. 29, a-i restitui o parte din dota constituită la căsătoria reclamantului cu fiica păraților și anume 13370 lei numerar trecut în actul dotal la No. 1 și 4000 lei din polița de asigurare trecută în actul dotal la No. 3.

Având în vedere actele cauzei și susținerile părților.

Având în vedere că, deși părțile azi în instanță au pus concluziuni pentru interpretarea actului dotal, reclamantul în privința sumei de 13370 lei susținând că actul dotal nu probează decât o declarațiune de mulțumire pe dota constituită, iar nu și primirea dotei la facerea actului, iar părații contrariu. Însă Tribunalul găsește că din oficiu se poate pune orice chestiune de drept, care ar tranșa litigiul, cu toate că părțile nu ar fi relevat-o, cum este, în speță, prezumția legală de plată ce s'ar trage din dispoziția art. 1277 C. civ.

Având în vedere că conform acestui text de lege, care se aplică ori de câte ori este vorba de restituiri de dotă între soți sau între constitutorii de dotă și soți, naște prezumția legală de achitarea dotei constituite, dacă căsătoria a ținut 10 ani dela împlinirea termenului fixat pentru plata dotei până la epoca cererii de restituire.

Considerând că, în speță, căsătoria dintre reclamant și fiica păraților constitutorii dotei fiind contractată la 5 Septembrie st. v. 1908 și pentru plata numerarului de 13370 lei, singurul rămas în discuție, nefiind prevăzut prin actul dotal din 26 August 1908 nici un termen, deci termenul de plată este chiar la data aceasta a actului dotal, că dar dela această dată fiind necontestat, că căsătoria dintre reclamant și fiica păraților, a durat până la 30 Septembrie st. v. 1918 data acțiunii de față, deci peste 10 ani, fără ca reclamantul să dovedească, că în acest interval a făcut cuvenitele diligențe a-și procura această dotă, ca atare se consideră că a primit-o și nu o mai poate repeta, că dar acțiunea sa e nefundată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte C. Golineanu, respinge acțiunea ca nefundată.

Semnați: C. Golineanu, E. Sculy.

„GENERALA“

SOCIETATE ROMANA DE ASIGURARI GENERALE
CAPITAL SOCIAL DEPLIN VARSAT LEI 3.000.000

Fonduri de garanții la finele anului 1917 Lei 48.807.334,48
Daune plătite în anii 1916 și 1917 „ 9.110.106,48
Daune plătite dela înființarea Societății » 99.582.216,18
Asig. asupra vieții în vig. la finele anul. 1917 » 92.131.065 52

SEDIUL :

BUCUREȘTI

PIAȚA UNIVERSITĂȚII

(în dosul stat. Mihai Vit.)

REPREZENTANȚA

GENERALA :

BUCUREȘTI

STRADA SMAEDAN No. 4

AGENȚII ÎN TOATE ORAȘELE DIN ȚARĂ

ASIGURARI CONTRA DAUNELOR DE:
INCENDIU, GRINDINA, TRANSPORT

(Fluvial, Maritim și Terestru)

Asigurări în ramurile: Viața, accidente, etc.

Conservarea Sănătății

Pe vremea de față, când asprimea temperaturii și umezeala expune sănătatea noastră la răceli și provoacă tot soiul de dureri reumatice, gută și nevralgii, sunt neprețuite serviciile ce le aduce renumitul și cel mai salutar remediu de casă

DIANA FRANTZBRANNTWEIN

Fabricat de „DIANA“, Societate Anonimă din București
Strada Foisor No. 8

Dacă dureri de cap vă chinușe
câteva frecțiuni pe frunte le ameliorează și le face să dispară

Dacă aveți dureri crâncene în toate membrele,
masajele cu acest reconfortant vă fac mare bine

Dacă vă doare dinții sau aveți inflamația gingiilor
câteva picături turnate pe vată alină durerile și vă puteți odihni

Se găsește la toate Drogueriile și Farmaciile în sticle
prevăzute cu capsule de plumb și marea fabricii

Prețul unei sticle Diana { Mică . . . . . Lei 5.50
Mijlocie . . . . . „ 12.—
Mare . . . . . „ 20.50

BANCA ROMANEASCA

SOCIETATE ANONIMĂ PE ACȚIUNI

Cap. 60.000.000 lei din cari 34.871.600 depl. vărs.

București, Str. Smârdan No. 5, București

Orice operațiuni de Bancă în general**CUMPĂRĂRI ȘI VANZĂRI****DE EFECTE PUBLICE**

Avansuri pe depozite de efecte publice
și orice transacțiuni financiare

Conturi-curente și emisiuni de scrisori de credit
pentru orice țară

Sucursale: BRĂILA, CONSTANȚA, GALAȚI,
TULCEA, CHIȘINĂU

BANCA DE SCONT A ROMANIEI

— SOCIETATE ANONIMĂ —

CAPITAL 40.000.000 LEI

Se aduce la cunoștința d-nilor acționari că al doilea vărsământ de 40 la sută sau lei 200 de fiecare acțiune la subscrierea de la ultima emisiune din Septembrie 1919, se va plăti cu începere din ziua de 25 Noembrie până la 5 Decembrie 1919, la Sediul Băncii, la Sucursalele sale și la celelalte Bănci unde s-a făcut subscrierea.

Se atrage atenția d-lor acționari asupra condițiilor din prospectul de emisiune, că pentru vărsămintele neachitate la termenul fixat, vor plăti o dobândă de 10 la sută pentru prima lună de întârziere.

După trecerea termenului de o lună se va proceda conform Codului de Comerț.

Consiliul de Administrație

„PREVEDEREA“

Revistă pentru studiul asigurărilor private și sociale

Sub direcțiunea D-lui V. ATHANASOVICI

Cu concursul mai multor colaboratori competenți în ramura juridică și economică

Apare lunar — Abonamentul 40 Lei pe an

Redacția și Administrația: Bulevardul Schitu Măgureanu No. 25 bis

BANCA**Sindicatului Agricol Ialomița****Capital Lei 10.000.000****Sediul social: BUCUREȘTI****PROSPECT****Emisiunea a patra de 30.000 Acțiuni la purtător**

Adunarea generală a acționarilor noștri, din 15 Februarie a. c. a hotărât emisiunea a 30.000 acțiuni la purtător de câte lei 500 valoare nominală fiecare, cu drept la dividendul integral pe exercițiul anului curent.

Noile acțiuni se emit pe cursul de lei 600. — fiecare din care Lei 100. — după scăderea cheltuielilor, se vor vărsa la fondul de rezervă.

Domnii acționari sunt invitați a-și exercita dreptul de obținere având dreptul la o acțiune nouă pentru una veche.

Din restul de 10.000 acțiuni de rezervă:

3000 acțiuni instituțiilor cari gravitează în jurul Băncii, iar

7000 acțiuni se oferă nouilor subscriitori.

Valoarea acțiunilor se va achita integral la subscriere

Prezintarea vechilor acțiuni pentru exercitarea dreptului de preferință precum și vărsămintele se vor face:

La sediul Băncii, Calea Victoriei 30;

La Banca Marmorosch Blank & Co. și sucursalele sale.

La Banca Agricolă și sucursalele sale.

Acționarii ale căror titluri au fost transportate cu tezaurele diferitelor Bănci în Rusia, vor înfățișa pentru exercitarea dreptului lor la această emisiune, scrisorile sau certificatele acestor Bănci cu care dovedesc posesiunea.

Stampila constatând exercitarea dreptului de preferință se va aplica pe aceste scrisori și certificate.

Subscrierea pentru acoperirea acestei emisiuni este deschisă dela 25 Februarie până la 6 Martie a. c.

Consiliul de Administrație:

Președinte: D. N. Seculeanu, Președinte al Uniunii Sindicatelor Agricole, mare proprietar fost senator.

M E M B R I I:

Alexandru T. Apostol, fost deputat, mare proprietar.

Constantin G. Chiroiu, fost senator, mare proprietar;

Alexandru Ghica, fost senator, mare proprietar.

Basile Georgescu-Fuerea, mare proprietar, industriaș;

Const. Garoflid, fost ministru de domenii, mare proprietar;

Gh. D. Ionescu, fost deputat, mare proprietar;

Dr. C. B. Maltezeanu, fost secretar general al Ministerului de finanțe, fost deputat, mare proprietar;

Elie I. Miulescu, mare proprietar, deputat;

Em. D. Poenaru, avocat, mare proprietar.

Paul Teodoru, fost secretar general, fost senator, mare proprietar;

Lt.-Col. Aurel Solacolu-Troian, mare proprietar, deputat.

Director General: Dr. Const. B. Maltezeanu.

BANCA NAȚIUNEI

Soc. Anonimă. — Capital și rezerve Lei 30.000.000

SEDIUL CENTRAL:

București, B-dul Carol No. 11 (Piața Rosetti). — Tel. 15/27

Face toate operațiunile de Credit și Scont. — Primește economii spre fructificare în condițiunile cele mai avantajoase.

Secțiune specială pentru operațiuni de Bursă.

Finanțează întreprinderi comerciale și industriale.

GOSPODĂRIILE ȚĂRĂNEȘTI

Soc. Anonimă. — Capital social 10.000.000 Lei

SEDIUL CENTRAL:

București, Bulevardul Carol 1, (Piața Rosetti), Etajul II

Importă tot felul de produse necesare sâtenilor, Exportă produsele țărănești.

CASELE POPULARE

Soc. Anonimă. — Capital social Lei 5.000.000. — București

Cumpără și vinde terenuri și imobile în raza orașului București. — Construește în Capitală locuințe cu plată în rate întrebunțând materiale produse din Fabricile proprii.

Execută în atelierele sale orice lucrare referitoare la construcție. Secțiune specială de întreprinderi.

Furnizează materiale de construcție de cea mai bună calitate aduse direct pe șantiere.

Elaborează proiecte complete și execută amenajări, transformări și restaurări de imobile, de orice importanță.

S. T. A. R.

Soc. de Tracțiune Automobilă din România

Soc. Anonimă. — Capital social Lei 5.000.000. — București

Furnizează trăsuri-automobile, auto-tractoare, moto-culatoare, de tot felul din cele mai repute fabrici. — Repară mașini, repede, conștiincios și eficient. — Execută transporturi de persoane și mărfuri în toată țara cu prețuri convenabile. Cumpără și vinde ocazional mașini și piese de automobile.

TIPOGRAFIA GUTENBERG

Soc. Anonimă. — Capital social Lei 2.000.000. — București

Vechea Casă de încredere, întemeiată în anul 1889 transformându-se în Societate Anonimă pe acțiuni și fiind înzestrată cu cele mai perfecționate mașini, execută și editează orice lucrări de

TIPOGRAFIE ȘI LEGĂTORIE DE CĂRȚI

Secțiune specială pentru registre de tot felul

S. R. C.

Societ. Română de Combustibil

Soc. Anonimă. — Capital social Lei 2.000.000. — București

Cumpără și Exploatează păduri, mine de cărbuni și terenuri petrolifere